

ELS AVENCS "TERROSOS" DEL MASSÍS DE SANT LLORENÇ DEL MUNT I LA SERRA DE L'OBAC

AVALL DE PRESENTACIÓ

Des de sempre hem tingut una predilecció especial pel Massís de Sant Llorenç i l'Obac, ja que la seva geografia i les bones comunicacions ens n'han facilitant la visita de les cavitats. També segurament influït el fet que la majoria de les cavitats es poden explorar en una sortida "matinal".

INTRODUCCIÓ

En fer l'estudi d'una cavitat i simplement obrir la fitxa que s'adjunta a una topografia, és costum del terreny geològic en què està excavada, fer servir de base els materials en què s'obre la boca inicial, amb la observació directa de materials i, a més a més, amb la consulta del full del mapa.

ELS AVENCS "TERROSOS" DEL MASSÍS DE SANT LLORENÇ DEL MUNT I LA SERRA DE L'OBAC

En l'Obac hi ha una sèrie de avencs dels quals una part significativa està excavada en terrasses o materials quaternaris i que hem anomenat "terrosos", de tipologia diversa.

Per esquemàtica els podríem classificar entre:

RESUM

Comentaris sobre les particularitats morfològiques que presenten alguns avencs del Massís.

RESUMEN

Comentarios sobre las particularidades morfológicas que presentan algunas simas del Macizo.

SUMMARY

Comments about the morphologic particularities that presents some shafts of the Massif.

AVENCS ENCLAVADIS EN LES TERRASSES DE LA RIERA DE LES ARENES, TORRENTS AFLUENTS I CANALS DEL MASSÍS.

Avenc de Can Garrigosa -43 m

Avenc de Canall -33 m

Avenc de la Canal de les Telxoneres -20 m

Avenc del Torrent del Muronell -23 m

Avenc de la Canal de la Ravella -16 m

Avenc de la Pinassa -58 m

Segurament tots aquests avencs podríem dir que estan formats bàsicament a partir d'una de les megacavitats i que, segurament, algun moviment de tipus tectònic ha afavorit separar les cavitats i provocar l'enfonsament del potent mantell d'enderrocs superior.

Antoni Ferro
S.I.E. del C.E. Àliga

ELS AVENCS "TERROSOS" DEL MASSÍS DE SANT LLORENÇ DEL MUNT I LA SERRA DE L'OBAC

A TALL DE PRESENTACIÓ

Des de sempre hem tingut una predilecció especial pel **Massís de Sant Llorenç i l'Obac**, ja que la proximitat geogràfica i les bones comunicacions ens n'han facilitant la visita de les cavitats. També segurament hi ha influït el fet que la majoria de les cavitats es poden explorar en una sortida "matinal".

INTRODUCCIÓ

Quan fem l'estudi d'una cavitat o simplement obrim la fitxa que adjuntem a una topografia, és costum indicar el terreny geològic en que està excavada, fent servir de base els materials en que s'obre la boca i el sector inicial, amb la observació directa de materials i, a més a més, amb la consulta del full del mapa geològic de la zona.

Donant per bo aquest sistema de treball, més que discutible, al massís de **Sant Llorenç del Munt i a la Serra de l'Obac** hi ha una sèrie de avencs, dels quals una part significativa està excavada en terrasses o al·luvions quaternaris i que hem anomenat els "**Avencs Terrosos**", de tipologia diversa.

De forma esquemàtica els podríem classificar entre:

I.- Els oberts en les terrasses al·luvials de la Riera de les Arenes i torrents afluent, com també els excavats en els dipòsits d'al·luvions "penjats" en les vessants i canals del massís.

II.- Les cavitats en zones detrítiques, amb unes formes que recorden algunes dolines i "torcas" que anomenem "d'enfonsament".

Com a exemple us detallem seguidament una relació de les cavitats, que podríem classificar d'aquest dos tipus :

L- CAVITATS ENCLAVADES EN LES TERRASSES DE LA RIERA DE LES ARENES, TORRENTS AFLUENTS I CANALS DEL MASSÍS.

Avenc de Can Garrigosa -43 m

Avenc del Cavall -33 m

Avenc de la Canal de les Teixoneres -20 m

Avenc del Torrent del Muronell -23 m

Avenc de la Canal de la Ravella - 16 m

Avenc de la Pinassa -58 m

Morfològicament tots aquets avencs podríem dir que estan formats bàsicament a partir d'una de les megaclass del Massís i que, segurament, algun moviment de tipus tectònic ha afavorit separar les parets de la cavitat i ha provocat l'enfonsament del potent mantell d'enderrocs superior.

II.- CAVITATS EN ZONES DETRITIQUES

Avenc del Tortosí -18 m

Avenc de la Coma d'en Vila -21 m

Aquestes cavitats ens recorden en les seves formes a les dolines d'enfonsament i estan enclavades en petites zones detrítiques dels vessants; segurament en la seva formació ha influït el creuament de dos sistemes de megacleses, com també una significativa filtració d'aigua a través dels plans d'estratificació. La formació de aquets tipus de cavitats és més complexa que la visió simplista que fins ara hem esmentat, com a mostra en detallem dues cavitats :

I.- Avenc Petit de la Muntada (-7 m)

Tot fa pensar en la existència d'una antiga cavitat per on circulava un capdal d'aigua prou important, condicionat per una intercalació margosa. En la part explorable de la galeria, existeixen uns importants dipòsits de llims que no es corresponen amb els materials detrítics exteriors, amb clares senyals de reexcavació i embuts de solifluxió.

Més recentment, un enfonsament de la volta ha ocasionat l'actual pou d'entrada, clarament excavat en materials terrosos.

Ens trobem davant d'un fenomen molt localitzat, ja que a uns 25 m existeix l'**Avenc Gran de la Muntada** -31 m, un clar exemple d'avenc "clàssic" excavat sobre un pla de diaclasa.

II.- Avenc de la Serra del Gall (-25 m)

Cavitat enclavada prop de la capçalera del Torrent Maleït, presenta una boca d'entrada de grans dimensions que dona pas a un pou de -18 m, tot ell excavat en materials no compactats, amb tot l'aspecte de terrasses quaternàries.

Cal remarcar que uns pocs metres més amunt el Torrent Maleït està excavat en una zona de conglomerats grisos, amb un fort component de calissa i que podríem classificar del tipus pudingues montsaerratinenses i que, en la zona de la cavitat, el mantell de terra vegetal no supera el metre de gruix. En l'exterior del Torrent Maleït no hem observat cap terrassa al·luvial significativa.

Com tots hem pogut observar, el **Massís de Sant Llorenç del Munt i la Serra de l'Obac**, format per dipòsits de conglomerats eocens, està compost d'una alternança d'estrats grisos de còdols i ciment calcari i altres de còdols de materials heterogenis, menys compactes i amb el ciment argilós o calcoargilós. Un 60 % del massís pertany al últim tipus de conglomerat descrit.

Les dues últimes cavitats de què hem parlat, com també la part inferior del pou d'entrada de l'Avenc de la Canal de Ravella, tot i el seu aspecte físic d'estar oberts en terrasses al·luvials del quaternari, creiem que han estat excavats en els estrats amb ciment calcoargilós i que algún microclima local ha afavorit la descalcificació de la part calcàrea del ciment, deixant una cimentació argillosa molt poc compacta i els còdols fragilment cimentats, això dona als pous un aspecte terrós.

Amb aquestes notes hem volgut despertar l'interès per la formació i l'evolució de les cavitats del Massís, prou complexa i amb trets diferenciadors sobre el cartó genèric.

BIBLIOGRAFIA

- Oscar Andrés Bellet (1964) - **Karstificación en Conglomerados GEO Y BIO KARST** (81.87)
- Pere Castells (1979) - **Revisió topogràfica de dues cavitats a la Serra de l'Obac. ESPELEOSIE 23**
- G.E.S. Club Muntanyenc Barcelonés (1974) - **Catálogo Espeleológico de la Provincia de Barcelona II**
- Xavier Badiella, Eduard Badiella i Jaume Claverí (1986) - **L'Avenc de Can Garrigosa SIS 10. Arxiu del Centre Exc. de Terrassa**
- Martí Puig Cabeza, Eduard Badilla Noguera (1989) - **L'Avenc del Sot del Muronell. Arxiu del Centre Exc. de Terrassa. pàg. 441/443**
- Salvador Vives (1972) **Noves cavitats de l'Obac (IV). Arxiu del Centre Exc. Terrassa (pàg. 134/136)**

RESUMEN

En la Sierra Tendeñera, en los Pirineos de Aragón, han sido objeto de nuestra atención el descubrimiento, en el año 1972, de la grallera del Turbón, que dio acceso a la red espeleológica del Sistema Arañonera. Las ideas iniciales de un gran conducto de organización lineal, cambiando según avanzaba el conocimiento subterráneo del sistema que se iba mostrando toda su complejidad. Con la exploración del Foratón de Tendeñera, localizado a 2687 m, y conductos situados por encima de la cota 2600 m y 2300 m, coincidentes con los conocidos en las galerías de la grallera de Soaso y en el Camí de l'Ara, la visión del Sistema Arañonera no sólo adquiere una gran complejidad sino que confirma su carácter polifásico y su antigüedad.

Entre los grandes sistemas espeleológicos del Pirineo hay tres que presentan una gran complejidad y elementos comunes muy significativos: la Pierre Saint Martin, en Larra, la Coumo Hyouernedo en el macizo d'Arbas y Arañonera en Sierra Tendeñera. Los tres ejemplos son complejos con multitud de puntos de entrada, formados por una serie de grandes conductos subterráneos distribuidos en niveles superpuestos y unidos por pozos. Todos ellos son grandes cavidades con más de 1000 m de profundidad y decenas de kilómetros de desarrollo. En la comunicación se analizan algunos elementos comunes de estas grandes estructuras kársticas.

Josep M. Cervelló

Geòleg

ERE del CEC